

Bíró Éva

Zöld iskola

A Zöld iskola (Eco-Schools) egy nemzetközi környezeti nevelési program. Célja, hogy hozzájáruljon a környezeti problémák megelőzéséhez és megoldásához, továbbá valódi változásokat hozzon az iskolák működésében és a tanításban. A hulladékgazdálkodás területén kifejtett tevékenységéért a dunaszerdahelyi Egészségügyi Középiskola 2024-ben elnyerte a Zöld iskola címet. E címet, melyet folyamatosan meg kell védeni, két évig birtokolja az intézmény. A középiskola idén új témát választott: biodiverzitás és a zöld környezet védelme.

Az Eco Schools nemzetközi program megvalósításáért és kivitelezéséért Szlovákiában a Živica Polgári Társulás a felelős, e szervezet oktatási segédanyagokat és rendszeres iskolázásokat szervez a programban résztvevő intézmények tanárai és diákjai részére.

Forrás: Rózsár Vince archívuma

A programban résztvevő minden iskola 2–3 évente választ egy fő környezetvédelmi problematikát, amellyel foglalkozni szeretne. E programba a dunaszerdahelyi Egészségügyi Középiskola is bekapcsolódott. A projekt iskolai koordinátora Kiss Kinga, az intézmény pedagógusa, aki elmondta, hogy az adott témában, ami az ő esetükben a hulladékgyűjtés volt, megfogalmaztak egy célt. A célkitűzés mellett azt is lefektették, hogy milyen változást, eredményt szeretnének elérni. Megtervezték azokat az aktivitásokat is, amelyek segítették a cél teljesítését. Ebbe bekapcsolódott az iskola egész közössége, vagyis a tanári kar, a diákok és a szülők is.

„A főbb aktivitásokat a konkrét tematikán, a hulladék-gazdálkodáson belül végeztük, de természetesen nem csak erre fókuszáltunk. Egyéb aktuális környezetvédelmi témákat is boncolgattunk, és általánosságban is beszélgettünk a környezetvédelem fontosságáról. A mi iskolánk esetében az egészségvédelem és a környezetvédelem szorosan összefügg. Ha egészséges és tiszta környezetben élünk, az a mi egészségünkre is jó hatással lesz” – mondta Kiss Kinga tanárnő.

A diákokkal közösen felmérték, hogy az iskola mennyi hulladékot termel, majd ezután következett a tervezés, hogyan fogják azt 10%-kal csökkenteni, és milyen aktivitásokat fognak ennek érdekében végrehajtani. A hulladékot szelektíven is gyűjtötték. Az iskolának mindent hitelesített adatokkal kellett bizonyítania. Az eredményes kivitelezéshez az iskolázáson is kaptak ötleteket, és a többi oktatási intézmény iskolai koordinátoraival közösen is egyeztettek. A jó példákat megosztották egymással, és saját ötletekkel egészítették ki. Ezután elkezdődött az elkészített programok megvalósítása.

„Az oktatásban a lehető legnagyobb mértékben igyekeztünk felvilágosító tevékenységet folytatni. Beszéltünk az egyes hulladékfajtákról, végigkövettük a hulladék útját, körforgását. Például az üzletben megvásároljuk a műanyagba csomagolt terméket, majd azt elfogyasztjuk, és a csomagolást a kukába dobjuk. Beszéltünk például annak újrahasznosításáról, sőt ezt a folyamatot meg is néztük. Voltunk az FCC hulladékgyűjtési vállalat albári telephelyén, továbbá a General Plastik műanyag-feldolgozó gútai üzemében. A diákok kérték, hogy a pedagógusok mellett hozzáértő szakemberrel tudjanak beszélgetni a témáról. Nagyon sikeresek voltak továbbá azok a szakmai találkozók, amelyeket workshopok formájában szerveztünk. Az önkéntes diákok a vezetéssel feldolgozták a témát például az egyes hulladékfajtákról, majd a többi diáknak is bemutatták. Ezeket a találkozókön a meghívott vendég lektorálta és kiegészítette. A diákok kérdezhetek is szakembertől. A meghívott vendégek között volt például Inczédi Gábor hulladékgyűjtési szakember, aki több alkalommal is előadott a diákoknak. 6–8 hetente valósultak meg az ilyen találkozók. Beszéltünk többek közt az elektrohulladék likvidálásáról, a diákokkal közösen megnéztük a Welcome in Sodoma című filmet. Jártunk a dunaszerdahelyi közterület-fenntartó vállalat, a Municipal pozsonyi úti telephelyén, ahol megnéztük a zöldhulladék feldolgozását. Téma volt továbbá a zero waste háztartás, melynek megvitatásához Szendi Patasi Rita, az Alternatíva hulladékmentes bolt vezetője jött el az iskolába. További témánk volt az élet műanyag nélkül. Ezt a témát Gál Attila, az FCC hulladékgyűjtési vállalat képviselője járta körül a diákokkal.

A program során beszélgettünk továbbá arról is, hogy a személyes higiénia területén milyen ökológiai alternatívák vannak. Ezt a beszélgetést összekapcsoltuk egy nőgyógyász látogatásával.

Foglalkoztunk továbbá a vegán konyhával és a fairtrade ételekkel. Ezzel kapcsolatban végeztünk egy kutatást az iskolában a diákok és a tanárok étkezési szokásairól, például arról, mennyi húst fogyasztanak. Kiderült, hogy az étkezési szokásaink nagyon környezetterhelők, mivel nagyon sok húst fogyasztunk. A diákok kiszámolták, hogy milyen pozitív hatása lenne a környezetre és az egészségre, ha 1 napig nem ennénk húst. A kampánynak köszönhetően több diák és tanár is igyekezett áttérni a heti egy húsmentes napra. Többen egyébként a mai napig így étkeznek, tehát nagy sikere volt ennek a kezdeményezésnek. Elhívtuk Ollé Lunák Mónikát is, aki háromféle vegán étel elkészítését tanította meg a diákoknak. A tanulók ehhez a témához egy oktatóvideót is készítettek LEGO-figurákkal. Ezt a kutatást elvittük és bemutattuk több alapiskolában, a dunaszerdahelyi iskolákon kívül Nyárasdon, Alistálon, Ekecsen és Vásárúton.

Ebben a témában nagyon ügyes csapattal dolgoztam együtt. Megnyertük a Curie Környezetvédelmi Emlékverseny szlovákiai fordulóját, és eljutottunk Szolnokra, ahol a Kárpát-medencei döntőben 3. helyezést értünk el. A programon belül téma volt továbbá a ruhaipar hatása a környezetre, itt a Be Eco használt ruhát árusító bolt tulajdonosai jöttek el az iskolába” – sorolta a megvalósított programokat a tanárnő.

Forrás: Rózsár Vince archívuma

Mindezek mellett környezetvédelmi versenyt is szerveztek, amelynek célja szintén a környezettudatos gondolkodás és nevelés ösztönzése volt. 2021-ben iskolai szintű volt a verseny, 2022-ben pedig már városi szintre emelték, amelybe Dunaszerdahely középiskolás diákjai kapcsolódhattak be. Ezzel megnyerték az Év környezetvédelmi cselekedete elnevezésű Nagyszombat megyei pályázatot. 2023-ban már járási szinten szervezték meg ezt a környezetvédelmi versenyt az alapiskolák bevonásával.

Forrás: Kiss Kinga archívuma

A program végére sikerült elérni, hogy az iskolában keletkező hulladék mennyiségét 10%-kal csökkentse. A tematikus ciklus befejezése után egy független, több fős bizottság ellenőrizte az eredményeket, és úgy döntött, hogy a dunaszerdahelyi Egészségügyi Középiskola jogosult a Zöld iskola címre.

Mindezek mellett a műanyag hulladékot is sikerült csökkenteni. Szorgalmazták, hogy a diákok a tízórait a műanyag zacskó helyett dobozokban hozzák. A műanyag palackokat elkezdtek külön gyűjteni az iskolában, ezeket a diákok leadják, és a bevételt környezetvédelmi célú aktivitásra fordítják. A papírhulladék minimalizálása nagyrészt a tanárokon múlt. Nem nyomtatják ki például a tesztek, az Edupage is sok lehetőséget biztosít az alternatív tesztelési módokra. A diákokat is arra ösztönözték, hogy ne nyomtassák ki a segédanyagokat, dolgozzanak inkább tableten, számítógépen. Az angolórán például átálltak az online munkafüzetre. Arra buzdították továbbá a diákokat, hogy étkezzenek az iskolai menzán, és ne rendeljenek ételt. Kialakítottak egy diákbüfét is, ahol lehetőség nyílik az otthonról hozott ebéd megmelegítésére, és kulturált körülmények közötti elfogyasztására. Korábban halmokban álltak a pizzásdobozok, illetve a gyorséttermekből kiszállított ételek dobozai, ezt sikerült visszaszorítani.

A Zöld iskola program célja, hogy a környezetvédelmi oktatás az iskolán kívüli tevékenységek mellett a lehető legtöbb tanórán is helyet kapjon. Például a matematikaórán egy-egy szöveges

feladat témája lehet a környezetvédelem, amit pár mondatban a tanár kiegészíthet. A nyelvórákba, a földrajz, a biológia, a kémia, a polgári nevelés tanórába nagyon könnyen beépíthető ez a tematika, amit a pedagógusok lelkesen, sokszor egymásnak ötleteket adva végeznek is. Ezt az iskola diákjai is érzik, és az itt tanultakat az otthoni háztartásban is igyekeznek a szülőknek példamutatóan megmutatni.

A programban a következő témának a biodiverzitást és a zöld környezet védelmét választották. Felmérték az aktuális állapotot, és már megkezdődött az ötletelés. Zöldíteni fogják az iskolát, több növényt hoznak az osztálytermekbe. Az iskolaudvart is szeretnék revitalizálni, új növényeket ültetni. Foglalkoznak majd a kültéri és beltéri komposztálással, az így keletkező termőföld felhasználásával. Az új téma is kapcsolódik az egészségüghöz, mert magaságásokban elkezdik a gyógynövények termesztését. Ezek ismételten olyan aktivitások lesznek, amelyekbe a diákok, a tanárok és szülők együtt tudnak bekapcsolódni.

Az elmúlt években végzett tevékenységek azt mutatják, hogy a diákok sokkal tudatosabban állnak a környezetvédelemhez, és érzékelik a probléma súlyát, hiszen egyáltalán nem mindegy, hogy a következő generáció milyen környezetben fog élni.